दाखल अंक	शिर्षक	ग्रंथकार	विषय	विस्तार (पुर्ण/ अपूर्ण)	टिकाकार	आकार	पृष्ठे	लिपी	सामग्री	Lines per page	Letters per line	Condition & age (शके/विक्रम सवंत)	Additional Particulars / Remark
M-2557	निर्णयसिंधु व्याख्यापाद		व्याकरण	अपूर्ण	·	3/12	4	संस्कृत	कागद	09	43		

आहितान्नेः सिनीवाली अनग्न्यादेः कुहूर्मतेति सिनीवालिकेनाः माघेविध्यानात् ॥ तेन साग्नीनांति
रग्नीनां चापराण्हव्यापिन्येव पुस्यात्तिथि साम्यवृद्धिक्षयेः समव्याप्तौ खर्वादिनानिर्णयः येष
पि.का. म्येदिनद्वये पराण्हस्पर्शे कुहूपव्यापिनीतिमाधवः ॥ दर्शेनेव पुर्त्तं ॥ हेमाद्यादिमते कुहूप
व्यापिन्येव निरग्न्यादेः पुरस्या सिनीवाली दृष्टचंद्रा ॥ तथा च व्यासः ॥ दृष्टचंद्रा सिनीवालीन
ष्टचंद्रा कुहूः स्मृतेति ॥ पूर्वदिने परदिने एव यातक्षापिहेसेव स्मात्ता ॥ अंशव्यापिहेयेषष्ठ्ये
पिनकालव्यापिनी ग्राह्या ॥ दिनद्वये शंततः समव्याप्तौ तिथिक्षये पूर्वा वृद्धौ साम्ये च परा ॥
तिथिक्षये सिनीवाली तिथिवृद्धौ कुहूः स्मृता ॥ साम्येपि च कुहूर्ज्ञेया वेदवेदांगवेदिभिरि
ति प्रचेतोवचनात् दिनद्वये सं पूर्ण कुहूपव्याप्तिस्तु तिथिवृद्धावेव न च तीस्यन्नेतरपचना
सैरेवेति ॥ कुहूपक्षस्तु ॥ अन्ये मुहूर्त्तविशेषादरापंच च सर्वदा ॥ तथाष्टमो मुहूर्त्तो यः स कालः

कुतुपः स्मृत इति माहेश्वेतः ॥ तुरूकादानपि स्वदेव श्रीसर्वोपवासादौ तु पराग्वाह्वे सन्यन्न इति स्तरः ॥
दर्शे च मासि सकार्षिकादि श्राद्धं प्रासौ कालादर्शे विशेषउक्तः ॥ दर्शस्य चोदकुंभस्य दर्शे मासिक
वारपि ॥ निसस्य चाद्धुकस्यापि दर्शे काद्धयोरपी स्मृत्यर्थसंपाले देवताचेदाष्टाद्धयुगं समा
चरेत् ॥ निमित्तानि यतिश्चात्र पूर्वोत्तुष्ठान कारणमिति ॥ अत्र निर्णयदीपेपि ॥ नष्टचंद्रेप
दकाले स्यादाहर्दिवसो न चेत् ॥ येऽस्यादेवं स्यपश्राद्धं कुर्यात् प्रागदर्शेष्कर्मणः ॥ धर्मप्रवृत्तोऽपि
दर्शे प्रसाद्धवं श्राद्धं पादस्यान्तत्रैव कार्यं ॥ आदौ प्रसाद्धवं श्राद्धं कुर्याद्दर्शं ततः परमिति ॥ दां
रवेः ॥ राजन्यस्य महापोतिन्दर्शश्राद्धं विधिवं स्मृतं ॥ चतुर्विंशति श्राजणेन्वैजोजयेष्टंतित
सरान् ॥ सांकल्पेन विधानेन दर्शश्राद्धानि कल्पयेत् ॥ नाराहे ॥ क्षत्रियेण प्रकर्त्तव्यं दर्शश्रा
द्धमपार्वणं ॥ राजन्यामावास्यायां मोजिता ॥ येषेन तु प्रकर्त्तव्यं दर्शश्राद्धं विधानतः ॥ विप्रर

स्यविध्यानेन कुर्याच्छ्राद्धं पश्चाद्विध्यि॥ कर्त्तरि शुः जन्मतस्य तस्य माता मद्वि मोजयेत्सर्वश्रा
द्धेषु कार्यम्॥ अमाश्राद्धं चानुपनीतोपि कुर्यात्॥ श्राद्धं हस्तेन पाणौ॥ अमावास्याष्टकादि सप
पक्षपंचदशीषु येषु पर्वसु॥ एतच्चानुपनीतोपि कुर्यात्सर्वेषु पर्वसु॥ श्राद्धं साधारणं का
मसर्वकामफलप्रदं॥ भार्याविरहितोप्येतत्प्रवासस्थोपि नित्यशः॥ शूद्रोप्यमंत्रवत्कु
र्याद्देनेन विधिना बुध इति माहिषोक्तेः॥ अमाश्राद्धातिरूपेणापयश्चित्तपुत्रं हविष्यान्ने
न भुवा चं जपेन्मंत्रं ज्ञातवारिदिने दिने॥ अमाश्राद्धं यदा नास्ति तदा संपूर्णमेति तत्॥ अ
त्र पूर्वोक्तसाग्निवृपदेनाहिताग्निः स्मार्ताग्निमांश्च गृह्यते॥ विधिर्नाग्निकादिश्च
तिरग्निकः॥ तथा चाह मार्कंडेयो करणमकरणं॥ साग्निरमावास्ययान्निस्तु द्विजपाणाव
थाप्सु वा॥ कुर्याद्गो क्रियायां तिसंलोपि द्विजेनैतान्निःक्षिप्य तप्रिति स्थलिवा स्वपुत्रहस्तयस्त्र